

2024/807

29.2.2024

KOMISJONI OTSUS (EL) 2024/807,

29. veebruar 2024,

millega kinnitatakse Poola osalemine tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 328 lõiget 1 ja artikli 331 lõiget 1,

võttes arvesse nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrust (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel ⁽¹⁾,

võttes arvesse Poola soovi osaleda tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel, millest teatati 5. jaanuari 2024. aasta kirjas, mida täiendati 6. veebruari 2024. aasta kirjaga,

ning arvestades järgmist:

- (1) 3. aprillil 2017 teavitasid Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome ja Tšehhi Vabariik Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni oma soovist seada sisse tõhustatud koostöö Euroopa Prokuratuuri asutamisel. Peale selle teatasid Läti, Eesti, Austria ja Itaalia vastavalt 19. aprilli 2017. aasta kirjas, 1. juuni 2017. aasta kirjas, 9. juuni 2017. aasta kirjas ja 22. juuni 2017. aasta kirjas oma soovist osaleda tõhustatud koostöö sisseseadmises.
- (2) 3. aprillil 2017 loeti Euroopa Liidu lepingu artikli 20 lõikes 2 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 329 lõikes 1 osutatud luba tõhustatud koostöö alustamiseks antuks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 86 lõike 1 kolmandale lõigule.
- (3) Nõukogu võttis 12. oktoobril 2017 vastu määruse (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel.
- (4) Määrus (EL) 2017/1939 jõustus 20. novembril 2017.
- (5) Komisjoni 1. augusti 2018. aasta otsusega (EL) 2018/1094 ⁽²⁾ kinnitati Madalmaade osalemist tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel.
- (6) Komisjoni 7. augusti 2018. aasta otsusega (EL) 2018/1103 ⁽³⁾ kinnitati Malta osalemist tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel.
- (7) Kooskõlas komisjoni 26. mai 2021. aasta rakendusotsuse (EL) 2021/856 ⁽⁴⁾ artikliga 1 hakkas Euroopa Prokuratuur oma uurimis- ja süüdistuse esitamise ülesanded täitma 1. juunil 2021.
- (8) 5. jaanuaril 2024 teatas Poola komisjonile oma soovist osaleda tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel.
- (9) Määrusega (EL) 2017/1939 ei ole ette nähtud eritingimusi, et osaleda tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel.

⁽¹⁾ ELT L 283, 31.10.2017, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 1. augusti 2018. aasta otsus (EL) 2018/1094, millega kinnitatakse Madalmaade osalemine tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 196, 2.8.2018, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 7. augusti 2018. aasta otsus (EL) 2018/1103, millega kinnitatakse Malta osalemine tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 201, 8.8.2018, lk 2).

⁽⁴⁾ Komisjoni 26. mai 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/856, millega määratakse kindlaks kuupäev, mil Euroopa Prokuratuur hakkab täitma oma uurimis- ja süüdistuste esitamise ülesandeid (ELT L 188, 28.5.2021, lk 100).

- (10) Määruse (EL) 2017/1939 artikli 120 lõike 2 esimese lõigu kohaselt teostab Euroopa Prokuratuur oma pädevust kõigi tema pädevusse kuuluvate kuritegude suhtes, mis on toime pandud pärast määruse (EL) 2017/1939 jõustumise kuupäeva. Vastavalt määruse (EL) 2017/1939 artikli 120 lõike 2 neljandale lõigule hakatakse nende liikmesriikide suhtes, kes osalevad tõhustatud koostöös vastavalt otsusele, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt, määrust (EL) 2017/1939 kohaldama alates asjaomases otsuses märgitud kuupäevast.
- (11) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 331 peaks komisjon liikmesriigi tõhustatud koostöös osalemise kinnitamisel võtma vastu üleminekumeetmed, mis on vajalikud kõnealuse tõhustatud koostöö raames juba vastu võetud õigusaktide kohaldamiseks.
- (12) 6. veebruaril 2024 täiendas Poola oma 5. jaanuari 2024. aasta kirja taotlusega, et määrust (EL) 2017/1939 kohaldataks Poolas alates 20. novembrist 2017, mis on määruse (EL) 2017/1939 jõustumise kuupäev. Poola sõnul aitaks selline kohaldamine paremini saavutada liidu finantshuve kahjustavate kuritegude eest tulemusliku ja erapooletu süüdistuse esitamise eesmärgi. Poola selgitas ka, et enamik kuritegusid, mis kuulusid Euroopa Prokuratuuri pädevusse, ei ole veel aegunud.
- (13) Nagu on rõhutatud Euroopa Kohtu praktikas, on liidu õigusakti jõustumine enne selle avaldamist üldiselt õiguskindluse põhimõttega vastuolus, kuid erandjuhul võib see olla teisiti, kui taotletav eesmärk seda nõuab ja kui huvitatud isikute õiguspärase ootuse põhimõttest on nõuetekohaselt kinni peetud.
- (14) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 kohast liidu finantshuvide tõhusat kaitset ja liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastase võitluse tõhustamist, mis on määruse (EL) 2017/1939 põhieesmärk, on kõige parem saavutada, kui määrust (EL) 2017/1939 kohaldatakse Poolas alates 1. juunist 2021, mil Euroopa Prokuratuur asus täitma oma uurimis- ja süüdistuse esitamise ülesandeid.
- (15) Määruse (EL) 2017/1939 kohaldamine Poolas alates 20. novembrist 2017 nõuaks, et Euroopa Prokuratuur teostaks oma pädevust kuritegude puhul, mis pandi toime mitu aastat enne Poolas tegevuse alustamist. Sellel oleks tõhususe seisukohast piiratud lisaväärtus, kuna võib eeldada, et asjaomased uurimised ja menetlused on juba lõpetatud või lõpusirgel.
- (16) Määruse (EL) 2017/1939 kohaldamine Poolas alates 1. juunist 2021 tähendaks, et Euroopa Prokuratuur kaaluks uuemate juhtumitega tegelemist, kui selleks vajalikud tingimused on täidetud. Lisaks tagab see Euroopa Prokuratuuri tegevuse tulemuslikuma alustamise Poolas, kuna Euroopa Prokuratuur saab samuti uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, mis on Poolas toime pandud ajavahemikul 1. juunist 2021 kuni käesoleva otsuse jõustumiseni, ja esitada nende eest süüdistusi, olles seega alusest peale töövalmis.
- (17) Määruse (EL) 2017/1939 artiklites 22 ja 23 osutatud kuritegude puhul, mis ei kuulu juba Euroopa Prokuratuuri pädevusse alates kõnealuse määruse algsest jõustumisest, teostaks Euroopa Prokuratuur Poola territooriumi ja kodanike suhtes oma pädevust, kui kuriteod on toime pandud pärast 1. juunit 2021. See kuupäev on selge ja asjakohane alguspunkt Euroopa Prokuratuuri pädevuse teostamiseks Poolas ning tagab õiguskindluse.
- (18) Euroopa Prokuratuuri pädevuse teostamise suhtes Poolas seoses liidu finantshuve kahjustavate kuritegudega, mis on toime pandud pärast 1. juunit 2021, kohaldatakse määruse (EL) 2017/1939 asjakohaseid sätteid, sealhulgas artiklit 26 uurimiste algatamise kohta ja artiklit 27 evokatsiooniõiguse kohta.
- (19) Põhimõtteliselt ei tohiks see pädevus mõjutada kohtuotsuseid, mis on omandanud *res judicata* jõu, sealhulgas neid, mis on vastu võetud aegumistähtaaja möödumise tõttu, välja arvatud juhul, kui kohaldatav siseriiklik õigus võimaldab konkreetsetel asjaoludel lõpetatud kohtuasju ja uurimisi uuesti avada.

- (20) Käesolev otsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mis on tunnustatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eriti selle artiklis 49. Nagu on rõhutatud Euroopa Kohtu praktikas, nõuab süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõte, et karistusõiguse sätted tagaksid kättesaadavuse ja ootuspärasuse nii süütegude määratluse kui ka karistuste kindlaksmääramise osas. Lisaks peab seadus selgelt määratlema süüteod ja nende eest määratavad karistused. Eeskirjad, millest prokuratuurid uurimises, süüdistuste esitamises ja juhtumite kohtu ette toomises lähtuvad, on aga menetluslikku laadi ja käsitlevad nende asutuste korraldust ja asjaomaseid menetlusi ega puuduta süütegude ja karistuste määratlemist. Seega ei kuulu need harta artikli 49 kohaldamisalasse. Asjakohased kriminaalõiguse materiaalõigusnormid, mis sisalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivis (EL) 2017/1371, ⁽³⁾ mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil, nagu need on Poola õigusesse üle võetud, jäävad samaks ja käesolev otsus neid ei mõjuta.
- (21) Poola ametiasutustel, nõukogul ja Euroopa Prokuratuuril peaks olema piisavalt aega, et viia lõpule ettevalmistav töö, mis on vältimatult vajalik, et võimaldada Euroopa Prokuratuuril Poolas tulemuslikult tegutseda. Eelkõige peaks Euroopa Prokuratuuril olema võimalik oma operatiivtegevust Poolas kiiresti alustada, sealhulgas piiriüleste uurimiste puhul, ning eelkõige algatada vajaduse korral uurimisi liidu institutsioonide, organite ja asutuste ning liikmesriikide pädevate asutuste teadete alusel vastavalt määruse (EL) 2017/1939 artikli 24 lõikele 1 või kasutades oma evokatsiooniõigust. Selleks on vaja vähemalt nimetada ametisse PoolaEuroopa prokurör, kes võib erandjuhtudel teha põhjendatud otsuse viia uurimine läbi isiklikult kooskõlas määruse (EL) 2017/1939 artikli 28 lõikega 4. Selleks et vältida olukorda, kus Euroopa Prokuratuuri teavitatakse võimalikest süütegudest, kuigi ta ei ole võimeline nendega tegelema või et tähtajad mööduvad, tuleks määruse (EL) 2017/1939 artikleid 24–27 ja 31 kohaldada Poolas alates kahekümnest päevast, mil Poola Euroopa prokurör kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 16 ametisse nimetati,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kinnitatakse Poola osalemine tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamisel.

Artikkel 2

1. Määrust (EL) 2017/1939 kohaldatakse Poolas Euroopa Prokuratuuri pädevusse kuuluvate kuritegude suhtes, mis on toime pandud pärast 1. juunit 2021.
2. Määruse (EL) 2017/1939 artikleid 24–27 ja 31 kohaldatakse Poolas alates kahekümnest päevast, mil Poola Euroopa prokurör kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 16 ametisse nimetatakse.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 29. veebruar 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).